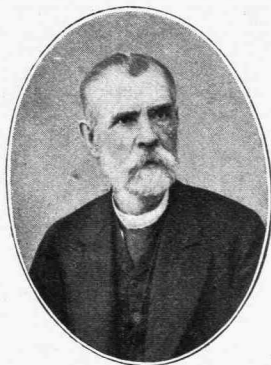

ΕΥΛΑΒΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐκείναι καὶ παρήλθον ἱκανὰ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἔτη, ἐν τούτοις εἰς τὰς καρδίας συμπάσης τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τῶν περιχώρων ὁμογενείας ἢ ἔτι ἀληστὸς καὶ προσφιλέης ἢ ἀνάμνησις τοῦ πολυτίμου ἀνδρός, εἰς τὴν ἱεράν τοῦ ὁποίου σκιάν τὸ «*Ἡμερολόγιον*» ἀφιερῶ, ἂν καὶ ὀλίγον βραδέως, τὰς μικρὰς ταύτας ἀναμνηστικὰς σελίδας, ἀποτίον οὕτω ἐλάχιστον τιμῆς καὶ θαυμασμοῦ φόρον. Διότι ἀληθῶς ὁ ἀείμνηστος ἰατρός Μιχαὴλ Παπαδόπουλος ὑπῆρξεν ὄλως ἐξαιρετικῆ φυσιογνωμία, σπανία εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, ἕξ ἐκείνων, οἵτινες ζοῦν καὶ ἀποθνήσκουν ἐν αὐτοθυσίᾳ ὑπὲρ ἑνὸς ὠραίου ἰδανικοῦ, εἰς ἀναστήλωσιν τοῦ ὁποίου ἐμόχθησαν, ἐταλαιπωρήθησαν, ἐπάλαισαν, ἐθυσίασαν τὰ πάντα, χωρὶς νὰ ἀπωλέσουν τὴν πίστιν καὶ τὸ θάρρος πρὸς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα.

Γεννηθεὶς τῷ 1828 ἐν Νιγρίτῃ, κωμοπόλει τῆς ἐπαρχίας Σερρών, καὶ ὑπὸ ἀκατανικήτου φιλομαθείας ἀγόμενος μετέβη εἰς Σέρρας καὶ ἐδιδάχθη τὴν πρώτην ἐγκύκλιον παιδείαν ὑπὸ τὸν διάσημον Ἐμμανουὴλ Φωτιάδην, συμπληρώσας εἶτα αὐτὴν ὑπὸ τὸν πολὺν

Γ. Γενάδιον ἐν Ἀθήναις, ἔνθα καὶ ἐσπούδασε δι' ἀτρύτων μόχθων τὴν ἰατρικὴν, ἐν δυσπραγίᾳ μὲν οἰκονομικῇ, ἥτις ἐκλόνησεν ἔνωρις τὴν υγείαν του, ἀλλ' ἐν ἀδιαπτῶτι ἐγκαρτερήσει, ἥτις ἐτήρησε πάντοτε φωτεινὴν τὴν ψυχὴν του, ἐνεργὸν δὲ καὶ ὑπερήφανον τὸν χαρακτῆρά του. Μεθ' ὃ ἀποκαταστάς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐπιδοθεὶς εἰς τὸ φιλόανθρωπον τοῦ ἱατροῦ ἔργον, ἐδοκίμασεν ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτι βήματα τοῦ σταδίου του, ὅλας τὰς δυσμενείας καὶ ὅλα τὰ πλήγματα σκληρᾶς καὶ ἀμετατρέπτου τύχης. Νυμφευθεὶς χρηστὴν κόρην, τὴν Μαρίαν Στεργίου Καυταντζῆ, ἀνέλαβε μετ' ἀληθοῦς αὐταπαρνησίας τὴν συντήρησιν τῆς πολυμελοῦς τῆς οἰκογενείας στηριζόμενος μόνον εἰς τοὺς πόρους τοῦ ἱατρικοῦ του ἐπαγγέλματος. Ἀλλ' ὡς νὰ μὴ ἴηραι ἡ θυσία αὕτη, ἡ χαρακτηριζούσα τὴν ἀστεϊρευτον ψυχικὴν του καλωσύνην, ἀλλεπάλληλοι θάνατοι τῶν συγγενῶν τῆς συζύγου του, ὧν τὴν θεραπείαν καὶ περίθαλψιν μετὰ στοργῆς παρομιώδους καὶ ὀλικῶν θυσιῶν εἶχεν ἀναλάβει, ἐπληξάν καὶ ἐταλαιπώρησαν αὐτὸν ἐπὶ μακρὸν καὶ πολυτρόπως.

Καὶ ἐν τούτοις ὅλαι αὗται αἱ καταδρομαὶ τῆς τύχης καὶ αἱ τραγωδίαί τῆς ζωῆς καὶ αἱ σκληραὶ ἀποκαρτερήσεις, δὲν ἴσχυσαν νὰ σκιασῶσι τὸ φωτεινόν του πνεῦμα καὶ νὰ μειώσωσι τὴν ἐνεργητικότητά τῆς σιδηρᾶς του θελήσεως πρὸς τὸ εὐγενές ἰδεῶδες, εἰς ὃ ἔτεινον ὅλαι του αἱ προσπάθειαι: εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἀναμόρφωσιν τῆς χώρας, ἐξ ἧς ἀπεξεδέχετο τὴν δύναμιν καὶ ἐπικράτησιν τῆς ἑλληνικῆς αὐτόθι φυλῆς. Διότι δὲν ἦτο ἱατρός τῶν σωμάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν. Ἐφλέγετο νὰ ἀναδιβάσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας εἰς τὰ ἀληθινὰ διδάγματα τῆς υγιοῦς παιδείας, τὰ ὁποῖα παρασκευάζουν τὴν δόξαν τῶν λαῶν καὶ τοῦ ἔθνους. Ὅπως ὁ αἰδιδιμος Κοραῆς, ὁ Ἡρόκλης Βασιάδης καὶ ἄλλοι προγενέστεροι καὶ σύγχρονοι ἱατροί, οἱ ἀφοσιωθέντες εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνύψωσιν τῆς κοινωνίας, οὕτω καὶ ὁ ἀείμνηστος Παπαδόπουλος ἠγωνίσθη ἐκθύμως ὡς ἱατρός ἅμα καὶ ἀναπλαστής τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς προσπαθῶν νὰ βελτιώσῃ τὰ ἐκπαιδευτικὰ περὶ αὐτὸν πράγματα. Ἐνθουσιωδῶς διακείμενος πρὸς τὴν προγονικὴν εὐκλειαν, ἧς ἐτύγχανε μύστης ἅμα καὶ λάτρης εὐλαβῆς, ἐθεώρει ὡς δόγμα πίστεως τὴν διὰ παντὸς τρόπον διάδοσιν τῆς παιδείας καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, πρὸς τοῦτο δὲ δὲν ἔπαυεν ἐν τε τῇ Θεσσαλονίκῃ καὶ τοῖς περιχώροις συντελῶν εἴτε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τῶν ὑπαρχόντων σχολείων, εἴτε εἰς τὴν σύστασιν νέων, εἴτε εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῶν διδακτικῶν μεθόδων καὶ συστημάτων ἢ ἐφαρμογὴν παντὸς ὅ,τι ἔκρινε λυσιτελές εἰς τὸν ἱερόν αὐτοῦ ἔθνικόν σκοπόν, τρέχων παντοῦ ἀκούραστος, παροτρύνων, συμβουλευῶν, ἀγρυπνῶν, παλαιῶν ἀνὰ πᾶν βῆμα καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ὁ ζήλος δ' αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξικνεῖτο, ὥστε νὰ ἀναλαμβάνῃ καὶ ὁ ἴδιος τὴν διδασκαλίαν μαθήματός τινος δωρεάν καὶ ἀμισθεῖ, δίδων οὕτω τὸ ὄρατον παράδειγμα τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης.

Ἀλλὰ τὸ κυριώτατον στάδιον τῆς δράσεώς του ὑπῆρξεν ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἤδη ἐπ' αἰσίσις λειτουργῶν «Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλο-

γος», ὃν ἔδρυσεν τῷ 1872, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ ψήφῳ ἑμοθύμῳ πρόεδρος ἐκλεγόμενος ὑπῆρξεν ἀληθῶς ἡ στιβαρὰ χεὶρ ἢ διευθύνουσα καὶ ἡ ψυχὴ ἢ σκεπτομένη, ἡ ζωπυροῦσα, ἡ φωτίζουσα, ἡ ἐνσαρκοῦσα τὸν ὑψιστὸν σκοπὸν τοῦ Συλλόγου.

Εὐνόητον ὅτι συνέπεια ὄλης αὐτῆς τῆς ἐμπνευσμένης καὶ δημιουργικῆς του δράσεως ὑπῆρξε καὶ ἡ δι' ἐθνικοῦς λόγους ἐξορία του καὶ ἡ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον προσφυγὴ του εἰς Ἀθήνας, ὁπόθεν ἐπανέκαμψεν εἰς Θεσσαλονίκην ἅμα τῇ παροχῇ γενικῆς ἀμνηστίας εἰς τοὺς καταδιωχθέντας. Προσηγῆς καὶ διαλεκτικώτατος, ἀρτύων τὸν λόγον ἐνίοτε δι' εὐτραπείας καὶ χάριτος, πάντοτε ὁμῶς ἐποικοδομητικὸς εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ καὶ γνώμας, ἀπέβαιεν ἡ χαρὰ καὶ τὸ ἐντρυφήμα τῶν μετ' αὐτοῦ διαμειβομένων. Φιλόπonos δὲ καὶ ἐκατάβλητος, ἤσχολεῖτο καὶ εἰς μελέτας καὶ συγγραφάς, φιλοπονήσας πλὴν ἄλλων καὶ περισπούδαστον φυσιολογικὴν πραγματείαν, ἣν ἀτυχῶς δὲν ἐπρόφθασε νὰ παραδώσῃ εἰς φῶς.

Τοιαύτη ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφία ἡ ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις τοῦ αἰμνήστου ἀνδρός, οὗ τὸν θάνατον ἐθρήνησεν ἐν εἰλικρινεῖ πένθει ἡ Κοινότης Θεσσαλονίκης κηδεύσασα δημοσίᾳ δαπάνῃ καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ τιμητικῷ τάφῳ, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα θὰ παραμείνῃ ἕσαι εὐλογητὸν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

ΣΤΟΝ ΚΑΠΕΤΑΝ ΖΕΖΑ ΤΟΥ ΜΙΚΗ

ΑΗΤΕ, ποῦ στήν ψηλότερη κορφή τὸ δεῖλι γέροντι
καὶ τῇ φωλιᾷ σου εἶνε τιμὴ νᾶχη κάθε βοννό·
ἀητέ, ποῦ ἔστις φτεροῦγες σου πόθους γαλάζιους φέροντι
καὶ σχίζεις τόσο γρήγορος τὸ διάπλατο οὐρανό·
ὦ σύ, ἀητέ, ταχύτερα τῆς Φήμης καὶ τ' Ἀρέμου,
χαμήλωσε... Τὸ μάτι μας δὲν σε προσφταίνει, Ἀητέ μου.
Κι' ἀντιλαλήσαν ἢ πλαγιᾶς ἐκεῖο ποῦ μ' ἀλεκοῖθι :

—Κρύβω σὰ στήθη μου παλμοὺς ἀπ' τὰ δικά σας στήθη.
Ψηλά, ψηλά στὸ δρόμο μου ποτὲ δὲν θὰ γυρίσω.
Φέρονω ἕναν λόθο στὸ Θεὸ ποῦ πάω ν' ἀντικρύσω,
μὰ τότε μόνο τὰ φτερά ξανὰ θὰ ξεδιπλώσω
κι' ἀπ' τῆς ψηλῆς μου τῆς κορφῆς μὲ μιᾶς θὰ χαμηλώσω,
σὰν ἀκουστοῦν γλυκόφωνα σαλπίσματα τῆς Νίκης
καὶ γίνῃ ἀητὸς τὸ ἀητόπουλο! ὁ γυιὸς τοῦ Ζέζα, ὁ Μίκης!

Δ. Γ. Λ. . . .